

College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Aan

De voorzitter van het bestuurscollege van het openbaar lichaam Saba

Adres kantoor Curaçao

De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao

Telefoon (+5999)4619081

Telefax (+5999) 4619088

Adres kantoor Sint Maarten

Frontstreet 26
Convent Building
Philipsburg, Sint Maarten

Telefoon (+1721) 5430331

Telefax (+1721) 5430379

Contactpersoon

Robert de Ruiter

Telefoonnummer

+5999 4619081

Adres kantoor Aruba

L.G. Smith Boulevard 68
La Piccola Marina
Oranjestad, Aruba

Telefoon (+297) 5832800

Telefax (+297) 5822224

Datum

25 oktober 2017

E-mail

info@cft.cw

Ons kenmerk

Cft 201700237

Uw kenmerk

E-mail info@cft.cw

Internet www.cft.cw

Pagina

1/5

Bijlagen

-

Onderwerp

Advies op de ontwerpbegroting 2018 van het openbaar lichaam Saba

Geachte heer Johnson,

Op 11 oktober jl. heeft het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Cft) van het bestuurscollege de ontwerpbegroting 2018 ontvangen. Het Cft spreekt zijn waardering uit dat u ondanks de moeilijke omstandigheden als gevolg van de orkanen Irma en Maria in staat bent geweest uw reguliere werkzaamheden spoedig te hervatten.

Hierbij ontvangt u het advies van het Cft op de ontwerpbegroting. Bij aanbieding van de ontwerpbegroting aan de eilandsraad dient u aan te geven op welke wijze rekening is gehouden met dit advies waarna de eilandsraad over de begroting zal beraadslagen. Het bestuurscollege dient de begroting 2018 binnen twee weken na vaststelling door de eilandsraad doch uiterlijk vóór 15 november aanstaande, door tussenkomst van het Cft, aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) te zenden.

Toets Cft

De ontwerpbegroting wordt door het Cft getoetst aan de hand van in de Wet financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Wet FinBES) en in het Besluit Begroting en Verantwoording openbare lichamen BES (BBV BES) opgenomen criteria. Zo dient de begroting in evenwicht te zijn, hoort deze toelaatbaar te zijn vanuit een oogpunt van rechtmatig, doelmatig en controleerbaar financieel beheer en dienen de in de begroting opgenomen financiële verplichtingen en lasten geen onaanvaardbare risico's met zich mee te brengen voor toekomstige begrotingsjaren. Daarnaast behoren de in de begroting opgenomen baten en lasten in overeenstemming te zijn met de best mogelijke inschatting van reeds aangevane verplichtingen en van te verwachten externe ontwikkelingen.

Conclusie

De ontwerpbegroting 2018 van Saba laat een tekort zien en voldoet daardoor niet aan artikel 15 lid 2 van de Wet FinBES dat stelt dat de begroting in evenwicht dient te zijn. Als oorzaak geeft het bestuurscollege aan dat de vrije uitkering ontoereikend is geworden om de wettelijke taken uit te voeren binnen de gestelde financiële kaders. Hiervoor heeft het bestuurscollege in het verleden meermaals de aandacht gevraagd.

De ontwerpbegroting toont USD 10.671.283 aan baten en USD 11.116.786 aan lasten en sluit daardoor met een tekort van USD 445.503. In de lasten is onterecht USD 440.000 opgenomen voor aflossingen op de renteloze leningen. Hiervoor dient gecorrigeerd te worden op de lasten en dus bedraagt het tekort USD 5.503. De ontwerpbegroting bevat verder geen post "onvoorzien" waardoor niet wordt voldaan aan artikel 13 lid 3 van de Wet FinBES.

Het Cft adviseert u de volgende aanpassingen in de ontwerpbegroting 2018 door te voeren (deze aanpassingen worden in de toelichting nadere onderbouwd):

- Verlagen lasten hoofdfunctie 9 met USD 440.000 aangezien de aflossingen op renteloze leningen geen lasten zijn op basis van het stelsel van baten en lasten.
- Verlagen lasten met USD 50.000. Dit kan door de personeelslasten met USD 50.000 te verlagen.
- Verhogen baten met USD 69.000. Dit kan door het begroten van de jaarlijkse vrijval van de bestemmingsreserve kapitaallasten.
- Begroten van een post onvoorzien van USD 110.000.

Om te voorkomen dat Saba moet interen op haar liquiditeiten adviseert het Cft om de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) te verzoeken de aflossingen op de renteloze leningen in 2018 van USD 440.000 op te schorten.

De door het Cft voorgestelde aanpassingen zorgen er niet voor dat de door u beschreven onmogelijkheid om de wettelijke taken uit te voeren binnen de gestelde financiële kaders structureel wordt opgelost. Het Cft adviseert dat Saba, BZK en het Cft de komende periode gebruiken om alsnog te komen tot een structurele oplossing, waarbij het nieuwe regeerakkoord in Europees Nederland aanknopingspunten kan bieden.

Toelichting

Orkaanschade

Orkaan Irma en orkaan Maria hebben grote schade toegebracht aan Saba. Uit een voorlopige schatting van Saba blijkt dat de schade circa USD 27,0 miljoen bedraagt. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) voert overleg met Saba en diverse departementen in Den Haag over de wijze waarop herstel kan plaatsvinden.

Saba heeft in de ontwerpbegroting 2018 nagenoeg geen rekening kunnen houden met de financiële gevolgen van de orkanen. Saba ziet geen kans om budget vrij te maken voor wederopbouw of voor een mogelijke daling van de lokale opbrengsten. Indien Saba onvoldoende (financiële) support ontvangt vanuit Europees Nederland geeft deze ontwerpbegroting geen ruimte om vanuit eigen begroting de financiële gevolgen volledig op te vangen. Het Cft beziet dit aspect als een risico voor de begrotingsuitvoering 2018.

Vrije uitkering

Het bestuurscollege geeft in haar begeleidend schrijven aan dat "ondanks verwoede inspanningen het niet mogelijk is om de wettelijke taken uit te voeren binnen de gestelde financiële kaders". Het bestuurscollege verwijst naar het onafhankelijke "Advies Onderzoek onderhoud BES fonds" (IdeeVersa, februari 2015) waaruit blijkt dat de vrije uitkering voor Saba structureel met circa USD 1,1 miljoen (circa 12%) dient te worden verhoogd ten behoeve van niet begrote bedragen en inloop van wettelijke taken.

Voor Saba is de vrije uitkering voor 2016 en 2017 niet verhoogd. De begroting 2018 gaat daarom uit van eenzelfde niveau. Door een nieuwe CAO 2016-2017 zijn de loonkosten circa 4% gestegen. In verband met een te sluiten CAO 2018-2019 wordt door Saba in de begroting 2018 ook rekening gehouden met een circa 2% stijging van loonkosten. De loonkosten maken circa 60% uit van de totale lasten. Het is voor Saba dan ook een grote opgave om een cumulatieve stijging van circa 6% binnen de begroting op te vangen. Het Cft heeft BZK in de 2^e halfjaarrapportage 2016 geadviseerd de jaarlijkse bijstelling van de vrije uitkering te laten plaatsvinden op basis van niet alleen prijs-, maar ook loonbijstellingen.

In het akkoord van de nieuwe regering in Europees Nederland is opgenomen dat "gelden zijn gereserveerd voor de aanpak van regionale knelpunten, waaronder nucleaire problematiek, ESTEC, Zeeland, Eindhoven, Rotterdam-Zuid en de BES-eilanden". Tevens is met betrekking tot de BES-eilanden opgenomen dat "waar Nederland investeringen door de eilanden ondersteunt moet meer dan nu in een reëel instandhoudingsbudget worden voorzien". Het regeerakkoord geeft derhalve aanknopingspunten om een verhoging van onder meer de vrije uitkering te verwachten, maar dit vergt nog wel nadere uitwerking. Het Cft zal de urgentie van deze nadere uitwerking bij de minister van BZK onder de aandacht brengen.

Stelsel van baten en lasten

Op basis van artikel 13 lid 1 van de Wet FinBES is het stelsel van baten en lasten van toepassing. In dit stelsel zijn aflossingen op leningen wel uitgaven maar geen lasten. In de lasten is echter USD 440.000 opgenomen voor aflossingen op de renteloze leningen. Aldus dienen de aflossingen van USD 440.000 gecorrigeerd te worden op de lasten. Als gevolg daarvan bedraagt het tekort geen USD 445.503 maar USD 5.503.

Onvoorzien

De ontwerpbegroting bevat geen post "onvoorzien" waardoor niet wordt voldaan aan artikel 13 lid 3 van de Wet FinBES. In de begroting 2017 was hiervoor nog USD 112.045 opgenomen ofwel circa 1% van het begrotingstotaal. Het Cft adviseert derhalve om wederom circa 1% van het begrotingstotaal als post onvoorzien op te nemen, afgerond op USD 110.000.

Personeel

In de ontwerpbegroting 2018 wordt uitgegaan van 167,5 FTE in loondienst alsmede 2 FTE externe inhuur. De totale lasten bedragen USD 6.577.664. Aanvullend daarop is 12 FTE begroot waarvan de lasten van USD 767.577 worden voldaan vanuit bijzondere uitkeringen. De aanwending van deze bijzondere uitkeringen (baten) en de bijbehorende personeelslasten zullen gedurende 2018 middels begrotingswijzigingen worden verwerkt.

Saba geeft in de ontwerpbegroting aan dat enkele functies niet zijn ingevuld aangezien de begroting geen ruimte geeft voor de additionele loonkosten van USD 108.035. Toegelicht is dat het niet invullen van de functies zorgt voor continuïteitsproblemen op bepaalde afdelingen.

In 2016 is een CAO overeengekomen voor de ambtenaren Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN) met een looptijd tot en met 31 december 2017. Anticiperend op een nieuwe CAO 2018-2019 heeft Saba een stijging van de loonkosten met circa 2% opgenomen in de ontwerpbegroting 2018. Saba is echter niet juridisch gebonden de CAO over te nemen en kan daarvan afwijken. Het Cft adviseert dan ook de circa 2% stijging van de loonkosten niet op te nemen in de ontwerpbegroting en de begrote personeelslasten met ten minste USD 50.000 te verlagen. Gedurende 2018 kan worden bezien wat de uitkomsten van de nieuwe CAO zijn, welke besluiten Saba daarover neemt en op welke wijze deze worden verwerkt middels een begrotingswijziging.

Onderhoud

Saba heeft in de ontwerpbegroting 2018 circa USD 390.000 begroot voor onderhoud, eenzelfde bedrag als in de begroting 2017. Hoewel dit een duidelijke toename is t.o.v. 2016 en eerder, is dit nog steeds onvoldoende. De omvangrijkste onderhoudskosten zijn voor de zeehaven en zijn gecalculeerd op circa USD 350.000 per jaar. Saba is niet in staat deze onderhoudskosten jaarlijks te begroten. In samenspraak met het ministerie van Infrastructuur en Milieu (I&M) wordt een onderhoudsplan voor de luchthaven opgesteld.

Investerings en afschrijvingen

Voor 2018 is USD 300.000 begroot ten behoeve van voorgenomen investeringen. De geplande investeringen hebben betrekking op ICT behoeftes, verbeteringen aan gebouwen, airco's en een vervoersmiddel. Het uitgangspunt is dat voorgenomen investeringen worden gedekt door afschrijvingslasten. De afschrijvingen 2018 zijn bijna toereikend om de voorgenomen investeringen te dekken. De bestemmingsreserve kapitaallasten is gecreëerd om een deel van de afschrijvingslasten aan materiële vaste activa te dekken. De jaarlijkse vrijval van de bestemmingsreserve kapitaallasten bedraagt circa USD 69.000 en is niet opgenomen in de ontwerpbegroting 2018. Het Cft adviseert u deze alsnog op te nemen in de begroting 2018.

Collectieve sector

De collectieve sector van Saba bestaat sinds 2017 enkel uit het openbaar lichaam zelf. De Saba Enhancement Foundation (SEF) maakte tot en met 2016 deel uit van de collectieve sector. Aangezien SEF vanaf 2016 geen inkomsten meer genereert en in 2016 de laatste middelen zijn uitgegeven heeft het bestuur besloten SEF op te heffen middels uitschrijving van SEF bij de Sint Maarten Chamber of Commerce & Industry.

Financieel beheer

Het financieel beheer van het openbaar lichaam is de afgelopen jaren op een goed niveau gebracht en Saba heeft dit weten te handhaven. Saba heeft bij de jaarrekening 2016 voor het derde jaar op rij een goedkeurende verklaring van de accountant gekregen, zowel voor getrouwheid als voor rechtmatigheid. Saba zal zich in 2018 richten op het verder verbeteren en versterken van de interne controles.

Kenmerk
Cft 201700237
Blad
5/5

Beleidsbegroting

Artikel 8 van de BBV BES schrijft voor dat de beleidsbegroting in ieder geval een toelichting geeft op de lokale heffingen, het weerstandsvermogen, het onderhoud aan de kapitaalgoederen, de bedrijfsvoering, de deelnemingen, het grondbeleid en de collectieve sector. Saba heeft deze onderwerpen opgenomen in de ontwerpbegroting 2018.

Saba geeft in de ontwerpbegroting aan dat de focus in de komende jaren voornamelijk ligt op samenwerking met de Nederlandse overheid om het meerjarig plan Caribisch Nederland en het geïntegreerde ontwikkelingsplan dat het openbaar lichaam de komende jaren voor ogen heeft te implementeren en te ontwikkelen. Een aantal projecten uit deze plannen zijn inmiddels gestart maar worden in de periode 2018-2021 pas afgerond. Aangezien het lastig is de financiële consequenties meerjarig in te schatten worden de baten en lasten die met deze projecten gepaard gaan, periodiek aan de eilandsraad voorgelegd zodat deze middels begrotingswijzigingen kunnen worden verwerkt.

Tot slot

Het is van groot belang dat Saba voor de start van het nieuwe boekjaar beschikt over een goedgekeurde begroting 2018. Indien dat niet het geval is zal artikel 24 van de Wet FinBES in werking treden en kan Saba niet langer zelfstandig verplichtingen aangaan. De door het Cft geadviseerde aanpassingen leiden tot een ontwerpbegroting die in voldoende mate aan de wettelijke normen voldoet. De komende periode kan dan gebruikt worden om te komen tot een structurele oplossing voor de financiële problematiek. Hiertoe zal overleg tussen Saba, BZK en het Cft noodzakelijk zijn.

Mocht u behoefte hebben aan een toelichting op dit schrijven dan is het Cft gaarne bereid die te geven.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Prof. dr. R.H.J.M. Gradus

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
De eilandsraad van het openbaar lichaam Saba
Het bestuurscollege van het openbaar lichaam Saba
Het hoofd Financiën van het openbaar lichaam Saba